

STORTINGET

Representantforslag 96 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik og Grunde Almeland

Dokument 8:96 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik og Grunde Almeland om homofiles rettssikkerhet og likekjønnedes mulighet til familieforening i Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

Retten til familieliv er blant annet nedfelt i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. Retten ivaretas ikke i tilstrekkelig grad i dagens regelverk for flyktninger som lever i likekjønnede samliv og forhold. Homofile er en særlig utsatt gruppe siden denne gruppen i flere land nektes samliv og risikerer alvorlige straffereaksjoner for sitt kjæresteliv. Det er derfor behov for regelendringer for å sikre at homofiles rett til familieliv ivaretas.

Rett til familieforening for likekjønnede par

Reglene i utlendingsloven legger til rette for at ektefeller og samboere med minst to års samboerskap eller felles barn med partneren kan søke om familieforening. Flyktninger som kommer fra land der likekjønnede forbyes å gifte seg og/eller bo sammen, vil ikke ha mulighet til å oppfylle kriteriene for å få familieforening med sin kjæreste eller partner på lik linje med heterofile par. Dette gjelder ikke minst for personer som har vært på flukt før ankomst til Norge.

Likestillingsombudet har sendt et brev til Utlendingsdirektoratet (UDI) der de kritiserer UDIs praksis

for ikke å ivareta retten til familieliv for homofile og lesbiske flyktninger, det vil si at de ikke har lik tilgang til familieforening som andre. Ombudet påpeker blant annet at UDI ikke har tatt nok hensyn til seksuell orientering i saker som dreier seg om familieforening. UDI har svart at det er et politisk spørsmål å gjøre de nødvendige endringene i regelverket for å styrke homofiles stilling i slike saker.

Forslagsstillerne ønsker å ta hensyn til likekjønnede par og homofile flyktninger, også i saker som dreier seg om gjenforening og oppholdstillatelse på bakgrunn av samboerskap. En slik bestemmelse vil ikke være en utvidelse av personkretsen som har rett til familieforening, men en regelteknisk justering for å sikre at Norge ivaretar retten til familieliv. Det vil i praksis dreie seg om relativt få saker, men være viktig for å sikre likeverd og like rettigheter.

For likekjønnede par vil det i svært mange land være umulig å inngå ekteskap. Det er også svært få norske ambassader med vigselfrett for likekjønnede ekteskap hvor ikke begge er norske borgere. Utlendingsloven har regler for oppholdstillatelse for å inngå ekteskap. Retten til å etablere seg som par må være likestilt for likekjønnede par og heterofile par. I forskriften til utlendingsloven står det at det i slike saker kan legges vekt på blant annet partenes forutgående forhold. Dette kan også være særskilt vanskelig å dokumentere for par som har levd i skjul i frykt for forfølgelse på bakgrunn av sin seksuelle legning. Det bør derfor klargjøres i regelverket at det skal tas hensyn til dette, for å sikre reell mulighet til å inngå ekteskap for likekjønnede par.

Styrke rettssikkerheten i saker om seksuell legning

Utlendingsforskriften § 16-9 gir veiledning i hvorvidt en sak skal anses å by på vesentlige tvilsspørsmål. Hovedregelen er at en sak skal anses å by på vesentlige tvilsspørsmål og avgjøres i nemndsmøte dersom det er tvil om spørsmål som kan ha avgjørende betydning for utfallet av saken.

Annet ledd i bestemmelsen sier at saker som hovedregel skal behandles i nemndsmøte dersom saken gjelder beskyttelse eller vern mot retur, og ett av vurderingstemaene er troverdigheten av anførsler om skifte av, eller frafall fra, religiøst livssyn. Rettssikkerheten i saker som gjelder seksuell legning, bør styrkes tilsvarende som i saker om religiøs konvertering eller frafall fra religion. Derfor bør saker om seksuell legning behandles i nemndsmøte i Utlendingsnemnda (UNE) på lik linje med behandlingen av saker om skifte av eller frafall fra religion.

Tilsvarende regel om nemndsbehandling av saker som dreier seg om skifte av eller frafall fra religion, finnes i utlendingsforskriften § 16-9 for spørsmål om personlig oppmøte i nemndsmøte. Det bør som hovedregel gis adgang til personlig fremmøte også for saker som

dreier seg om seksuell legning, med mindre anførselen tidligere er behandlet i nemndsmøte eller i domstolen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen endre utlendingsforskriften slik at likekjønnede par som har vært i et forhold i et land hvor det er manglende muligheter for å inngå likekjønnet ekteskap eller leve sammen i faste og etablerte samboerforhold, gis muligheten til å søke om oppholdstillatelse for samboere på bakgrunn av et sannsynliggjort forutgående forhold.
2. Stortinget ber regjeringen endre utlendingsforskriften slik at det legges vekt på manglende muligheter for likekjønnede par til å inngå ekteskap/partnerskap i hjemlandet eller nærområdene i behandling av saker om oppholdstillatelse for å inngå ekteskap.
3. Stortinget ber regjeringen inkludere «seksuell legning» som vurderingstema i saker som som hovedregel skal behandles i nemndsmøte med personlig fremmøte.

19. januar 2023

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Grunde Almeland